

МАВЗУ: ЯНГИ СУҒОРИШ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ

РЕЖА:

- Янги суғориш технологияси ҳақида тушунча.
- Томчилатиб суғориш.
- Плёнка тошаб суғориш.
- Майдонларини кўчма ва эгилувчан қувурлар ёрдамида суғориш.
- Пуркаб суғориш

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2009 йил 26 январдаги «Қишлоқ таракқиёти ва фаровонлиги йили Давлат дастури тўғрисида»ги ПҚ 1046-сонли қарорига асосан “Янги суғориш технологиялар”ини жорий қилиш лозим. Шунга асосан Қуйи Сирдарё ИТХБ 2012 йилда Амалга оширилган ишлар:

- 1. Томчилатиб суғориш технологияси бўйича 23,3 га очик майдонларда, 172,7 га ёпиқ майдонларда
- Жами вилоят бўйича 196 гектар майдонларда жорий этилди.
- 2. Ғўзани эгатга полэтилен плёнка тўшаб суғориш технология жорий қилиш бўйича вилоятда 50 гектар майдонда жорий этилди.
- 3. Ғўзани кўчма ва эгилувчан қувурлар орқали суғориш бўйича вилоятда 74 га майдонда жорий қилинди.

Вилоятда илғор технологияларни жорий қилгандан кейинги эришилган натижалар:

- 1. Ғўза майдонларини суғориш имконияти бир неча мартаба ошди яъний меъёр бўйича 1м³/с сув билан 55-60 га ўрнига 120-130 га ғўза майдонлари суғоришга эришилди.
- 2. Тажриба ўтказилган ғўза майдонларида ҳосилдорлик 3-4 ц/га кўпайди.
- 3. Тажриба ўтказилган далаларга сарфланган сув сарфи миқдори меъёрга нисбатан 40 % камайди яъний ғўзанинг суғоришда меъёр бўйича ўртача 1200 м³/га ўрнига ҳар гектарга 350-400 м³ сув сарфланди.
- 4. Ғўзага берилган азотли ўғит, ғўза қатор ораларига қора плёнка тўшалганлиги сабабли ҳавога учмасдан 100 % ғўза илдизига етиб борди.
- 5. Кўчма ва эгилувчан қувир билан суғорилган 10 гектар ғўза майдонида 3 га сувчи ўрнига 1 дона сувчи билан юқоридаги ғўза майдонини тўлиқ суғориш имкониятига эга бўлди.
- 6. Ғўза қатор ораларига қора плёнка тўшалганлиги сабабли ғўза ўзига иссиқликни кўп миқдорда қабул қилиб олди натижада ғўзанинг пишиб етилиши 10-15 кунга тезлашди.

Томчилатиб суғориш

Томчилатиб суғориш бўйи ча биринчи тажриба 1918 йилда бошланиб, кейинчалик 1985 йилда 459 минг га майдон суғорилса, ҳозирда жаҳонда 1,082 млн. га майдон шу усулда суғорилмоқда.

Бу усулда АҚШ, Германия, Италия, Исроил, Украина, Молдава ва бошқа мамлакатлар қўлламоқда.

Ўсимлик илдис усти қатлами намлантириш нуқталарнинг сони олдиндан белгиланмайди, улар тупроқ тури ва экин турига қараб белгиланди. Бу усул сувнинг бир таҳсимланишига замин яратади.

**Томчилатиб
Суғориш
афзаликлари:**

Сувнинг кам сарфланиши;

Ҳавога кераксиз сувнинг буғланишига йўл қўйилмаслиги;

Шамол кучининг таъсири йўқлиги;

Намнинг бир текис тақсимланиши;

Қувурдаги босимнинг суғоришга таъсир этмаслиги;

Суғориш жараёни истаган вақтда бўлиши;

Майдонда бегонп ўтларнинг камлиги;

Сув билан бирга минерал ўғитларни ҳам киритишлиги ва б.қ

**Томчилатиб
Суғориш
Камчиликлари:**

Тўмизғичларнинг сув чўкмалари
ва лойқа билан тиқилиб қолиши

Қувурларнинг кеурувчанлилар томонидан зиён
Етқазилиши ва қимматлиги

Томчилатб суғориш тизимининг қўлланиш шарт
Шароитларнинг чекланганлиги

Плѐнка тошаб суғориш

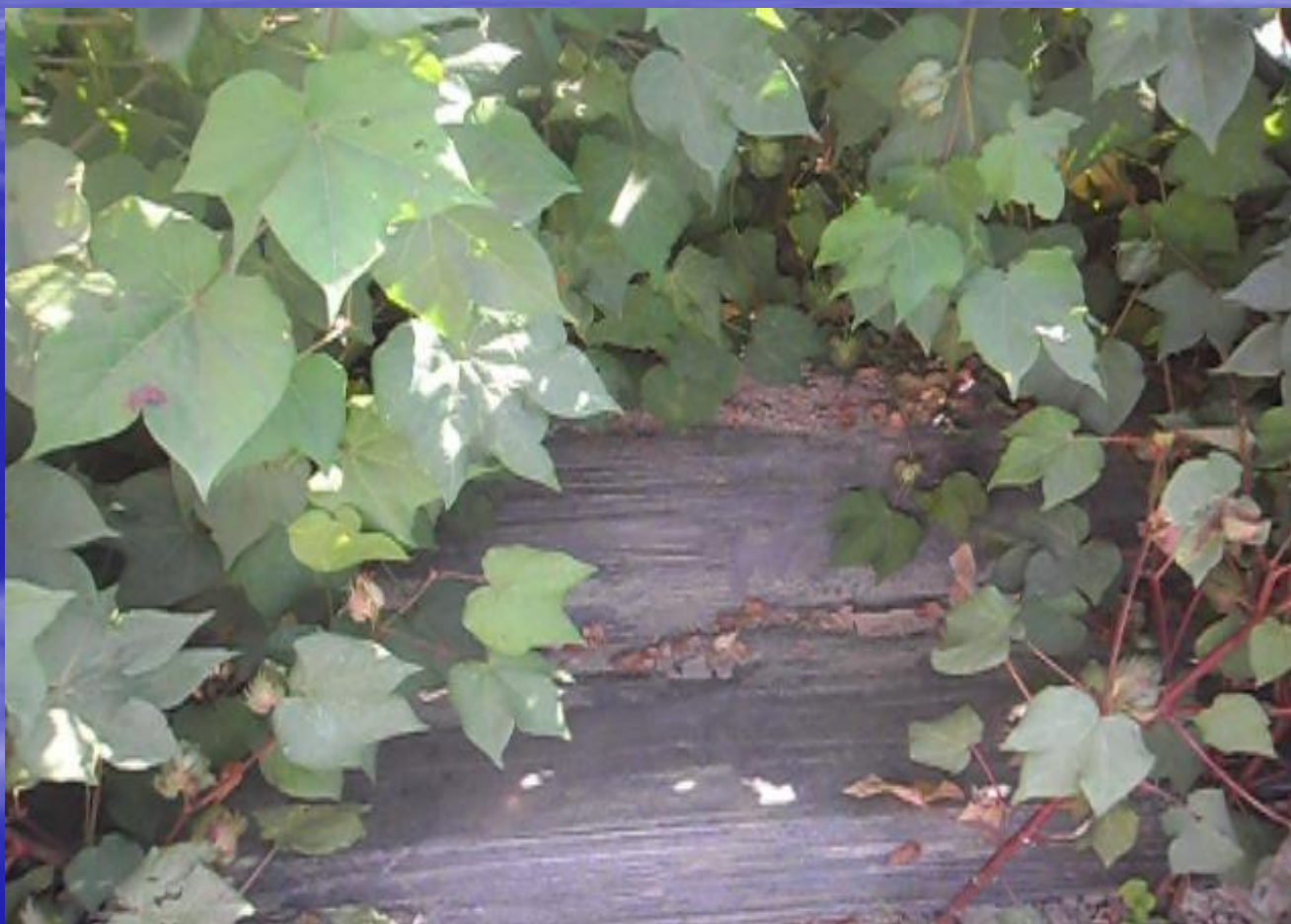
Плѐнка тошаб суғориш усули бу қишлоқ хўшжалик экинларининг остига яъни эгатлар орасига метраж шаклида плѐнка тошалиб остидан сув бериш жараёнига айтилади.

Бу асосан ғўза экинлари учун қўлланиладиган суғориш усулидир. Сув сарфининг камайтирш ва тупроқнинг фаол қатламида намликни маълум даврда ушаб туришни таъминлайди.

Оқолтин тумани С.Сиддиқов СИУ худудидаги Хондамир Амирхон фермер хўжалиги ғўза майдонида эгатга пулёнка тўшаб суғориш учун ғўза майдонидаги тупроқнинг намлигини аниқлаш учун ўрнатилган жихозлар.

Оқолтин тумани С.Сиддиқов СИУ худудидаги Хондамир Амирхон фермер хўжалиги ғўза майдонида эгатга пулёнка тўшаб суғориш учун пулёнка ётқизилган майдон.

Майдонларини кўчма ва эгилувчан қувурлар ёрдамида суғориш.

Майдонларни кўчма ва эгулувчан қувурлар ёрдамида суғориш бу майдоннинг белгиланган жойи ва маълум масофада кўчадиганва эгиладиган қурлар жойлаштирилиб, уларда белгиланган тешиклар асосида қувурлар ичидан сув беришдир.

Оқолтин туманидаги С.Сиддиқов СИУ даги Хондамир
Амирхон фермер хўжалиги ғўза майдонида кўчма ва эгилувчан
кувурлар ёрдамида суғориш жараёни тасвирланган

Оқлотин тумани С.Сиддиқов СИУ худудидаги Дав.Синов.Нав. фермер хўжалиги 10 га, ғўза майдонида суғоришнинг илғор технологияларидан бири бўлган кўчма ва эгилувчан қувурлар орқали суғорилган майдон натижаси.

Оқолтин туманисобиржон Сиддиқов СИУ си худудидаги Дов. нав. синов хўжалигида 14 га ғўза майдонда Кўчма ва эгилувчан қувурлар ёрдамида ғўза майдонлари суғорилгандан сўнг олинган натижа .

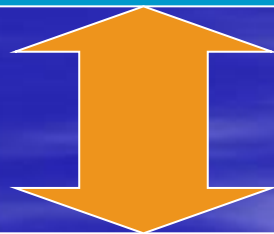
Пуркаб суғориш

Замонавий суғориш усулларида бири пуркаб суғоришдир. Бу усул ёмғирлатиб суғоришнинг кўриниши ҳисобланиб, унинг моҳиятини суғориш сувини майда заррачаларга айлантириб, ўсимликларнинг ер усти қатламига беришдир.

Пуркаб суғориш фақат кундузи кунлари ҳаво ҳарорати қишлоқ экинларнинг нормал физиологик жараёнида қўлланилади.

Пуркаб суғориш афзаликлари:

Эрта баҳор кунлари униб чиққан ниҳолларни ер устки ҳароратни кўтариш
Ҳисобига тасодифий ҳавонинг кескин пасайиб кетган давридан совуқ уришидан
Ҳам ҳимоя қилади.

Сув туманини музлаш жараёнида иссиқлик ажралб чиқиши ёки пуркабсувнинг
Юқори ҳарорати ҳисобига ниҳол ҳимояланади.

Пуркаб суғоришнинг камчиликлари:

Бу усулнинг қўлланилиши чеклаб турган асосий сабаб махсус техника
Сонининг ҳозирда чуқланганлиги.

E'TIBORINGIZ
UCHUN
RAHMAT